



Europejski Rok Aktywności Osób Starszych
i Solidarności Międzypokoleniowej 2012



Parlamentarny Zespół
ds. Uniwersytetów Trzeciego Wieku

**DEKLARACJA KOŃCOWA
UCZESTNIKÓW KONFERENCJI UNIWERSYTETÓW TRZECIEGO WIEKU
„PAKT NA RZECZ SENIORÓW”
ZORGANIZOWANEJ DLA PODSUMOWANIA OBCHODÓW ROKU UTW**

Sejm RP, 19 listopada 2012 r.

Uczestnicy Konferencji Uniwersytetów Trzeciego Wieku uznają, że obchody ROKU Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Polsce stanowią znaczący wkład w Europejski Rok Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej (ER 2012), wobec czego katalog jego dokonań, rekomendacji oraz kierunków strategii na rzecz seniorów powinien znaleźć się w rządowym raporcie z obchodów ER 2012 sporządzonym na szczeblu krajowym i europejskim, jak również zostać włączony do programu polityki senioralnej Państwa.

Przyjęte w dokumencie „Pakt na rzecz Seniorów” kierunki działań i rekomendacje wpisują się w postanowienia tzw. Planu Madryckiego, zobowiązującego państwa członkowskie Unii Europejskiej do uznania za priorytetowe działań w zakresie integracji osób starszych, poprawy ich sytuacji życiowej i społecznej, promowania zdrowia i dobrostanu w starszym wieku oraz zapewnienia wspierającego środowiska życia.

Deklaracja odwołuje się do treści założeń „Paktu na rzecz Seniorów” i stanowi uogólnienie zawartych w nim szczegółowych rozwiązań, rekomendacji i postulatów, stanowiących załącznik do niniejszego dokumentu.

1. Za najważniejsze dokonania obchodów ROKU UTW uznajemy:

- 1/ nadanie wysokiej rangi problemom senioralnym i idei ROKU Uniwersytetów Trzeciego Wieku przez uhonorowanie obchodów Uchwałą Senatu RP z 1 lutego 2012 r.;
- 2/ zorganizowanie pierwszego w 37-letniej historii ruchu UTW Kongresu Uniwersytetów Trzeciego Wieku – 19 marca 2012 r.;
- 3/ objęcie obchodów ROKU UTW honorowym patronatem przez Małżonkę Prezydenta RP panią Annę Komorowską;
- 4/ powołanie Parlamentarnego Zespołu ds. Uniwersytetów Trzeciego Wieku pod przewodnictwem posła Michała Szczerby;
- 5/ utworzenie w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej - Departamentu Polityki Senioralnej, pierwszej w historii komórki organizacyjnej w administracji centralnej odpowiedzialnej za tworzenie i rozwój działalności skierowanej do seniorów;
- 6/ poparcie rządu dla rozwoju ekonomii społecznej i wdrożenie programu finansowego i logistycznego wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej, w tym organizacji seniorskich, poprzez przeznaczenie na ten cel do roku 2015 kwoty 25 mln zł;

7/ uchwalenie i wdrożenie Rządowego Programu na rzecz Aktywizacji Społecznej Osób Starszych (ASOS) z komponentem konkursowym dla organizacji seniorskich i budżetem na lata 2012-2013 w wysokości 60 mln zł;

8/ opracowanie dokumentu „Pakt na rzecz Seniorów” i uzyskanie rekomendacji do jego wdrożenia ze strony zarówno liderów UTW, jak i najważniejszych instytucji centralnych, samorządu terytorialnego i świata nauki.

2. Uczestnicy Konferencji przyjmują następujące kierunki strategii działania dla UTW:

1/wdrażanie polityki wysokich standardów działania UTW, budowanie dobrej marki UTW, standaryzację jakości, a docelowo zbudowanie systemu akredytacji;

2/zajmowanie aktywnych postaw i podejmowanie nowych wyzwań wynikających ze zjawisk społecznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa oraz inspirowanie udziału osób starszych w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego i ich aktywizacji na rynku pracy;

3/rozwój wolontariatu wewnątrz i międzypokoleniowego oraz aktywności w środowiskach lokalnych ze szczególnym uwzględnieniem działań samopomocowych na rzecz osób o ograniczonej ze względu na wiek, samodzielności i zaradności życiowej;

4/rozwój przedsiębiorczości i zwiększanie aktywności zawodowej osób starszych, poprzez inspirowanie działań w zakresie *silver economy*, rozwój ekonomii społecznej, organizowanie usług pomocowych i doradztwa na rzecz seniorów w różnych obszarach ich życia, otwarcie UTW na współpracę ze sferą biznesu;

5/promowanie dobrych praktyk samorządów, wyróżnianie wybitnych osób, działaczy społecznych, producentów, których działania zapewniają wysoką jakość życia osób starszych i sprzyjają rozwojowi organizacji seniorskich;

6/utworzenie Krajowej Rady Konsultacyjnej ds. Uniwersytetów Trzeciego Wieku jako organu reprezentującego całe środowisko UTW, kreującego politykę i strategię dla UTW, nadzorującego realizację „Paktu na rzecz Seniorów” oraz inspirującego kontakty z instytucjami centralnymi, międzynarodowymi, koordynującego konsultacje środowiskowe w zakresie projektów rozwiązań legislacyjnych dotyczących osób starszych i organizacji seniorskich;

7/promowanie we wszelkich dostępnych formach i mediach marki UTW, dobrych praktyk, dorobku ruchu Uniwersytetów Trzeciego Wieku, w tym osiągnięć obchodów ROKU UTW oraz kapitału intelektualnego, zawodowego i wytwórczego polskich seniorów.

3. Uczestnicy Konferencji UTW rekomendują zasady i kierunki polityki senioralnej Państwa:

1/utworzenie działu administracji rządowej „osoby starsze” i powierzenie mu zadania stworzenia spójnej polityki senioralnej państwa, jako integralnej części strategii rozwoju kraju i strategii sektorowych;

2/zapewnienie partycypacji Uniwersytetów Trzeciego Wieku i innych organizacji seniorskich w kreowaniu polityki senioralnej na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, z wykorzystaniem dotychczasowego ich dorobku

i doświadczeń oraz funkcjonujących narzędzi legislacyjnych, dobrych praktyk parlamentarnych i samorządowych;

3/uznanie kształcenia ustawicznego osób starszych, w tym w formie Uniwersytetów Trzeciego Wieku, za pełnoprawną część krajowego systemu edukacji i stworzenie podstaw prawnych do udzielania im wsparcia logistycznego i finansowego ze strony wyższych uczelni i innych instytucji naukowych.

4/uznanie Uniwersytetów Trzeciego Wieku za ważne centra profilaktyki gerontologicznej, zapewniające osobom starszym utrzymywanie się w dobrej kondycji psychofizycznej, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, inspirujące do aktywności obywatelskiej, solidarności wewnątrz i międzypokoleniowej i integracji społecznej;

5/rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz tworzenia przyjaznej przestrzeni publicznej dla osób starszych na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym, w tym w zakresie praw obywatelskich, edukacji konsumenckiej, usług oraz doradztwa finansowego i prawnego;

6/przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, informatycznemu i finansowemu oraz wszelkim przejawom dyskryminacji ze względu na wiek zarówno w życiu publicznym, ochronie zdrowia, gospodarce i na rynku pracy;

7/wspieranie wzrostu kapitału społecznego osób starszych w Polsce, szczególnie poprzez tworzenie warunków do kształcenia się przez całe życie, rozwoju Uniwersytetów Trzeciego Wieku i innych organizacji seniorskich;

8/wspieranie i konsolidacja polonijnych organizacji seniorskich, w tym polskich Uniwersytetów Trzeciego Wieku, stanowiących ośrodki polskości, więzi z krajem, krzewienia kultury i tradycji, w tym także dla młodego pokolenia Polaków urodzonych za granicą;

9/ wspieranie rodziny jako optymalnej instytucji opiekuńczej dla osób starszych, wdrażanie rozwiązań prawnych gwarantujących opiekę osobom o ograniczonej autonomii, zależnym od pomocy osób trzecich, w sposób określony w projekcie ustawy i pomocy osobom niesamodzielnym.

4. Uczestnicy Konferencji UTW postulują do władz centralnych o:

1/ uzgodnienie i podpisanie przez przedstawicieli rządu i UTW i innych ogólnokrajowych organizacji seniorskich Porozumienia o współdziałaniu administracji rządowej w realizacji strategii działań na rzecz seniorów w Polsce;

2/kontynuowanie w roku 2014 i dalszych Rządowego Programu na rzecz Aktywizacji Społecznej Osób Starszych (ASOS) wraz z zabezpieczeniem w budżecie środków na jego finansowanie, nie mniejszych niż w latach 2012-2013;

3/włączenie rekomendacji i postulatów zawartych w „Pakcie na rzecz Seniorów” do przygotowywanej polityki senioralnej Państwa;

4/powierzenie, do czasu utworzenia działu administracji rządowej „osoby starsze”, Departamentowi Polityki Senioralnej MPiPS:

a/roli koordynatora zagadnień senioralnych w Polsce, w tym wprowadzania sukcesywnych zmian legislacyjnych przyjaznych osobom starszym i rozwojowi ich organizacji;

b/zadania wypracowania stałych form komunikowania się i społecznych konsultacji zapewniających partycypację organizacji seniorskich w podejmowaniu kluczowych decyzji Państwa wobec osób starszych;

c/ zadania współdziałania i wspierania UTW i innych organizacji seniorskich w realizacji strategii wobec osób starszych określonej w „Pakcie na rzecz Seniorów”;

5. Uczestnicy Konferencji rekomendują liderom UTW, instytucjom rządowym i samorządowym włączyć się w realizację „Paktu na rzecz Seniorów” poprzez:

1/przyjmowanie przez Uniwersytety Trzeciego Wieku kreatywnych postaw wobec nowych wyzwań i współdziałanie z administracją rządową, samorządową, Sejmem i Senatem w realizacji polityki senioralnej i utrzymywaniu osób starszych w jak najdłuższej aktywności psychofizycznej;

2/stałe doskonalenie metod wdrożenia Paktu na rzecz Seniorów w życie poprzez publiczną debatę nad wynikami monitorowania postępów jego realizacji;

3/umieszczanie preferowanej w „Pakcie na rzecz Seniorów” problematyki osób starszych w programach współpracy jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli z organizacjami pozarządowymi oraz finansowanie konkursów dotacyjnych ukierunkowanych na ich realizację;

4/przyjęcie zasady stałej obecności zadania pt. realizacja „Paktu na rzecz Seniorów” w programach działania i strategii dla i wobec UTW, programach konferencji, warsztatów i seminariów UTW o lokalnym, regionalnym i krajowym zasięgu.

Uczestnicy Konferencji UTW wyrażają najwyższe uznanie i podziękowanie dla instytucji centralnych, zespołów parlamentarnych, osób publicznych i liderów UTW, których zaangażowanie i poparcie przyczyniło się do integracji środowiska Uniwersytetów Trzeciego Wieku i umożliwiło osiągnięcie niekwestionowanych sukcesów obchodów Roku Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

Szczególnie cenna jest pozytywna recenzja „Paktu na rzecz Seniorów” ze strony Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego, autorstwa prof. dr hab. Piotr Błędowskiego, stanowiąca dla adresatów Paktu rekomendację współdziałania przy jego realizacji.

Komitet Organizacyjny Obchodów ROKU UTW:

Krystyna Lewkowicz - Prezes Ogólnopolskiego Porozumienia Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Warszawie, Wiesława Borczyk - Prezes Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Nowym Sączu, Marek Szpunar - Prezes Fundacji dla Uniwersytetu Jagiellońskiego

oraz Uczestnicy Ogólnopolskiej Konferencji UTW „Pakt na rzecz Seniorów”.